

Historische Vereniging Delfia Batavorum

Secretaris:
Mr.D.J. van Doorninck
Kanaalweg 10
2628 EC Delft
Tel: 015 2141950

Penningmeester:
M.L. Hom
Meermanstraat 150
2614 AM Delft
Tel: 015 2126798

Banknummer:
587345
ten name van
Delfia Batavorum
te Delft

Internet:
www.delfia-batavorum.nl
e-mail:
info@delfia-batavorum.nl

36^e jaargang

Nieuwsbrief nummer 4

oktober 2013

‘Perspectieven en zorgen’

Laten we beginnen met onze vereniging. Het ledenbestand groeit door verschillende acties, waaraan ook weer velen van ons hebben meegewerkt. We hebben de bewoners van monumenten in Delft, die nog geen lid waren uitgenodigd lid te worden, mede om op deze wijze het blad Delf te kunnen blijven ontvangen. Deze actie, die mogelijk was doordat velen bereid waren de uitnodigingen te bezorgen, heeft ruim twaalf nieuwe leden opgeleverd.

Ook het verkoopsucces van de *Canon van Delft* heeft tot enige groei bijgedragen. En tenslotte bleek onze stand in het stadhuis op de Open Monumenten Dagen voor zes personen een stimulans tot lid worden. Onze penningmeester Marinus Hom heeft bij dit alles een centrale stuwende rol gespeeld. Wat de Canon betreft, ook de herdruk is al weer uitverkocht. Wij zijn nu bezig om deze ook in een Engelse vertaling in de loop van dit najaar uit te brengen. Dit wordt ons mogelijk gemaakt door de enthousiaste medewerking van Marilyn Warman als vertaalster en de weer onmisbare bijdrage van leden van de redactie van het jaarboek.

Als u nog suggesties hebt voor personen of instanties, die een bepaalde afname zouden willen garanderen dan vermindert dat weer het financieel risico dat wij met deze uitgave lopen.

Verder wordt al gestadig gewerkt aan het schrijven van de *Stadsgeschiedenis van Delft* door Gerrit Verhoeven en Ingrid van der Vlis. De Stichting Geschiedschrijving Delft heeft al voldoende geld bijeen gebracht om een verantwoorde uitgave te kunnen garanderen, maar is nog op zoek naar enkele tienduizenden euro's om zeer gewenst aanvullend onderzoek te kunnen laten doen in diverse archieven.

Het voornemen bestaat om het boek uit te brengen in 2015, ons volgend lustrumjaar. Over de voorbereiding van dat 16de lustrum heeft het bestuur al zijn gedachten laten gaan. We willen de stadsgeschiedenis van Delft in de viering centraal stellen en daarbij uiteraard veel aandacht besteden aan het verschijnen van het grote boek in samenwerking met de Stichting, het Archief en het Museum Prinsenhof. We denken naast activiteiten voor de leden ook breder aan de inwoners van Delft en speciaal de jeugd. Wie van onze leden belangstelling heeft om mee te denken en/of te organiseren is van harte welkom. Neem ter oriëntatie hiervoor contact op met de vicevoorzitter Irene Jacobs of met de secretaris van de vereniging via info@delfia-batavorum.nl.

De zorgen betreffen vooral enige ontwikkelingen in onze stad. De Open Monumenten Dagen trokken dit jaar op beide dagen weer ruim 3500 bezoekers in het Stadhuis. Het totaal in de stad zal nog hoger zijn geweest. De gemeente Delft heeft bekend gemaakt zich uit de organisatie terug te willen trekken en de vraag is nu: hoe verder? En eind september publiceerde de gemeente het voornemen om het prachtige gebouw van het Archief aan de Oude Delft 169 te verkopen aan het Hoogheemraadschap Delfland. Nu heeft de gemeente al eerder het voornemen bekend gemaakt om voor de broodnodige nieuwbouw te willen zorgen in de Harnasch-polder, maar die zal volgens planning pas in 2017 beschikbaar komen. Het kan toch niet zo zijn dat het huidige gebouw eerder verlaten zal moeten worden en de archieven daardoor jarenlang minder of niet toegankelijk zullen zijn voor vele gebruikers uit Delft en de regio, laat staan voor onze geschiedschrijvers Gerrit en Ingrid. Wij hebben de gemeente om opheldering hierover gevraagd.

Blijf uw vereniging steunen en doe mee aan het gevarieerde programma van lezingen en excursies. Stuur uw commentaar naar het verenigingsadres of naar mij via mail jevanbergen@xs4all.nl.

Joris van Bergen, voorzitter

Lezingen 2013-2014

Huis De Witte Roos: een nieuwe toekomst voor een oud gebouw

- **Spreker:** ir. Tjeerd Deelstra
- **Datum:** dinsdag 15 oktober 2013
- **Aanvang:** 20.00 uur
- **Locatie:** De VAK, centrum voor de kunsten, Westvest 9, 2611 AX Delft
- **Toegang:** leden Delfia Batavorum gratis; niet-leden € 5,-

Het rijksmonument De Witte Roos (Oude Delft 73) heeft een boeiende geschiedenis. Na de stadsbrand van 1536 is hier een klein huis gebouwd, dat in opvolgende eeuwen werd verhoogd, verbreed, verlengd en omgevormd naar de behoeften en smaken van de tijd. In de 18de eeuw werd onder meer de voorgevel vervangen en kregen de vertrekken op de begane grond hun huidige fraaie uiterlijk. Ook de bewoningsgeschiedenis is interessant: hier huisden Delftse prominenten, die hun sporen nalieten in de vaderlandse geschiedenis.

Huis De Witte Roos, dat slecht onderhouden en uitgewoond was, ondergaat al jaren een ingrijpende restauratie. Het doel is behoud en voor zo ver nodig herstel van de vele nog aanwezige karakteristieke elementen, zodat deze opnieuw kunnen worden beleefd. Het gebouw moet een duurzame toekomst krijgen. Energietechniek, waterbeheer en een juiste keuze van materialen moeten er voor zorgen dat de bouwconstructie weer voor langere tijd meegaat en dat een gezonde, goed bruikbare leefomgeving ontstaat.

Het inpassen van duurzaamheidstechnieken bij restauraties is niet eenvoudig, maar als het goed wordt gedaan leidt dat er toe dat er geen storende hedendaagse elementen te zien zijn. Zo is er lage temperatuurverwarming achter de textiele wandbespanning en wordt in de waterkelder – de cisterne - regenwater opgeslagen waarmee de toiletten worden doorgespoeld. De duurzame restauratie van Huis De Witte Roos vervult een voorbeeldfunctie, en trekt de aandacht in binnen- en buitenland.

Tjeerd Deelstra zal in zijn lezing ingaan op de geschiedenis van het huis en het restauratieproces. Hij zal een aantal interessante historische ontdekkingen tonen.

Voor de gevelrestauratie ontving Huis De Witte Roos de Le Comteprijs 2012 en de Le Comte Publieksprijs 2012.

Tjeerd Deelstra studeerde bouwkunde aan de TU Delft. Hij is oprichter van het International Institute for the Urban Environment (1989), dat in 2008 de Internationale Heidelberg Award ontving 'voor uitzonderlijke prestaties op het gebied van het milieu'.

De deurpartij van Huis De Witte Roos voor en na de reconstructie.

Een nieuwe kans voor de Gasthuisplaats

- **Spreker:** Ilse Rijneveld MSc MA
- **Datum:** donderdag 12 december 2013
- **Aanvang:** 20.00 uur
- **Plaats:** De VAK, centrum voor de kunsten, Westvest 9, 2611 AX Delft
- **Toegang:** leden Delfia Batavorum gratis; niet-leden € 5,-

Ilse Rijneveld: ‘Open gaten in de historische stad vind ik fascinerend en tragisch tegelijk. De gaten bieden de ruimte om de historische stad opnieuw vorm te geven. Maar vernieuwing betekent ook afscheid nemen van het verleden. Hoewel afscheid misschien niet het goede woord is, want in een ideale situatie kan de nieuwe invulling ook een vertaling zijn van de herinneringen aan wat er was.’

In de lezing over de Gasthuisplaats gaat Ilse Rijneveld in op de geschiedenis van de plek en de actuele ontwikkelingen in de gebiedsontwikkeling. Door de ‘crisis’ is het minder eenvoudig geworden om herontwikkeling en nieuwbouw te financieren. Daardoor ontstaan er nieuwe ideeën over het proces van herbestemmen. Wat zou dit voor de Gasthuisplaats kunnen betekenen? De vraag naar de toekomstige invulling ervan, heeft allereerst geleid tot het in kaart brengen van de geschiedenis van de plek.

Op de Gasthuisplaats stond eeuwenlang één van de oudste gasthuizen van Nederland. De archeologische sporen in de grond getuigen daar nog van. Maar ook boven de grond zijn nog sporen van het ziekenhuis herkenbaar. Met name de laatste twee eeuwen is het ziekenhuis herhaaldelijk verbouwd en uitgebreid. Er werd een toenemend aantal patiënten verzorgd en volgens de nieuwste wetenschappelijke inzichten behandeld. In de jaren zestig is het ziekenhuis verhuisd en werd het hoofgebouw afgebroken.

Sindsdien is de Gasthuisplaats in gebruik als parkeerplaats. Maar past dit nog bij de wenselijke ontwikkeling van de Delftse binnenstad? En welke kansen bieden de historische ontwikkelingen en de ‘crisis’ op een nieuwe visie voor de Gasthuisplaats?

Ilse Rijneveld studeerde architectuur aan de TU Delft en Erfgoedstudies aan de VU. Haar beide afstudeerprojecten stonden in het teken van gaten in de historische stad; het onderzoek naar de Gasthuisplaats uit 2012 maakte daar deel van uit. Sinds 2007 werkt zij als Adviseur monumenten bij de Gemeente Delft.

*Gasthuis aan de Koornmarkt rond 1850
(Ilse Rijneveld)*

‘Sterarchitecten’ in Delft: de opkomst van de architect in de middeleeuwen

- **Spreker:** dr. Merlijn Hurx
- **Datum:** donderdag 23 januari 2014
- **Aanvang:** 20.00 uur
- **Plaats:** De VAK, centrum voor de kunsten, Westvest 9, 2611 AX Delft
- **Toegang:** leden Delfia Batavorum gratis; niet-leden € 5,-

In de late middeleeuwen maakte de bouwwereld in de Nederlanden een uitzonderlijke ontwikkeling door. Grote publieke bouwwerken als kerken en stadhuizen kwamen, in tegenstelling tot elders in Noord-Europa, niet in eigen beheer tot stand, maar werden steeds vaker openbaar aanbesteed. Aannemers konden verschillende producten aanbieden, variërend van prefab bouwpakketten in natuursteen tot oplevering van een compleet gebouw. Deze nieuwe manier van werken vergde een andere rol van de architect dan voorheen. De architect was niet meer de voorman op de bouwplaats, maar een adviseur van de opdrachtgever die zich specialiseerde in het ontwerp en de coördinatie van het bouwproces. In deze lezing zal Merlijn Hurx ingaan op deze ontwikkeling aan de hand van de twee grote kerken in Delft: de Oude en de Nieuwe Kerk.

Merlijn Hurx promoveerde aan de Technische Universiteit Delft in 2010. Momenteel is hij als universitair docent middeleeuwse architectuurgeschiedenis verbonden aan het Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht. Zijn onderzoek richt zich op de ontwerp- en bouwpraktijk in de late middeleeuwen en vroeg moderne tijd.

In 2012 verscheen zijn boek bij Vantilt *Architect en Aannemer. De opkomst van de bouwmarkt in de Nederlanden 1350-1530*. In een blog van De Architect van 13 januari 2013: ‘Het boek staat bol van de anekdotes over middeleeuwse bouwprojecten (fraude, constructiefouten met desastreuze uitwerking). Bizar genoeg verschillen deze inhoudelijk vrij weinig van wat je ook in de hedendaagse bouwpraktijk kunt tegenkomen.’ In 2013 ontving hij voor zijn onderzoeksproject ‘Architects and bureaucrats’ een NWO Veni-subsidie voor getalenteerde onderzoekers.

In het programma ‘De wereld leert door’ van 20 maart 2013 deed Merlijn Hurx uit de doeken hoe ‘in de middeleeuwen een paar slimme mannen uit de Lage Landen het bouwpakket uitvonden’:

<http://vara.nl/media/218587>

Keizer Domitianus bezoekt de bouwplaats van het Pantheon te Rome

VERWACHT in 2014

Noteer de lezingen van het voorjaar vast in uw agenda:

- Donderdag 20 februari 2014: **1001 Vrouwen en Delft** door dr. Els Kloek
- Donderdag 20 maart 2014: **Agneta** door Jan van der Mast
- Donderdag 24 april 2014: **Beschermd stadsgezicht TU-Noord – ontstaan en ontwikkeling van een bijzonder stadsdeel** door ir. Gertjan van der Harst

Kijk op de website voor het volledige programma: www.delfia-batavorum.nl

Excursies

Het vernieuwde Rijksmuseum Amsterdam

Slechts enkele plaatsen vrij

- **Datum:** dinsdag 22 oktober 2013 (ook toegankelijk voor minder validen)
- **Tijdstip vertrek:** 9.00 uur (met de bus; aankomsttijd ca. 10.15 uur)
- **Verzamelen:** gebouw Chateau Blanc (Broekmolenweg/Vrijenbanselaan).

Programma:

- 11.00 uur: start rondleiding met gids. Duur: 1 uur.
- Lunch voor eigen rekening en in eigen tijd. Op eigen initiatief voortzetting van het bezoek.
- 15.30 uur: verzamelen en vertrek bus terug naar Delft.
- 16.30: geplande aankomsttijd Delft, Chateau Blanc.

Per gids kunnen maximaal 15 personen mee. De gidsen moeten uiterlijk twee weken van te voren worden gereserveerd. Delfia Batavorum kan maximaal 4 gidsen reserveren.

Het is dus zaak dat u zich zo spoedig mogelijk per e-mail aanmeldt. De aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst behandeld.

Rondleidingen:

U kunt kiezen uit drie rondleiding (zie hieronder). Bij aanmelding graag uw voorkeur vermelden + uw tweede voorkeur. De excursiecommissie houdt zich het recht voor om bij te weinig respectievelijk te veel aanmeldingen met u in overleg te treden over een alternatief.

A. Hoogtepunten:

Een verrassingstocht die een mooi beeld oplevert van wat het Rijksmuseum zoal te bieden heeft. Van Rembrandts Nachtwacht tot een 20ste-eeuws vliegtuig, van weelderige kostuums tot een complete, originele 18de-eeuwse stijkkamer.

B. Gebouw:

Een wandeling door het gebouw, waarbij u de belangrijkste plekken en verhalen leert kennen. Daarna kijkt u voorgoed met andere ogen naar dit bijzondere baken in de stad. Toen het Rijksmuseum in 1885 opende, was het het grootste gebouw in Nederland. En ook toen, net als nu, had iedereen er een mening over. Logisch, bij een dergelijk groot bouwwerk, prominent aanwezig en met een zeer uitgesproken uitstraling. En wat vindt u? Hoe dan ook: het Rijksmuseumgebouw herbergt intrigerende verhalen.

C. 17de Eeuw:

Het lijkt wel een spannend boek: het kleine Nederland komt in de 17de eeuw tot bloei en wordt een wereldmacht. Alles lijkt mogelijk: Nederlandse schepen reizen rond de wereld op zoek naar het onbekende en naar handelswaar. Waar ze zoal mee thuiskomen: porselein en zijde, nootmuskaat en tulpen. Amsterdam groeit, de grachtengordel wordt aangelegd, de bewoners decoreren hun huizen met de mooiste voorwerpen, zoals Delfts aardewerk, pronkzilver en natuurlijk schilderijen.

Deze rondleiding brengt u in contact met beroemde en minder beroemde 17de-eeuwers. U maakt kennis met prins Maurits en Michiel de Ruyter en u ziet de meesterwerken van Rembrandt, Vermeer en vele anderen.

Na deze rondleidingen bent u vrij uw eigen tijd in te vullen.

Mogelijkheden:

- bij de kassa een Multimediatour kopen à € 5,-, die u begeleidt langs zes routes (vast of naar eigen volgorde) met hoogtepunten, de Gouden Eeuw en het gebouw. Door het 'magische venster' kijkt u met andere ogen naar de voorwerpen.
- voorafgaand aan uw bezoek de MULTIMEDIATOUR-app downloaden en zelf op pad gaan. Met deze officiële Rijksmuseum-app kunt u in het museum zelf de kunstwerken verkennen of één van de tours lopen. De Rijksmuseum-app heeft een eenvoudig uitgangspunt: Meer Zien. Hiervoor heeft de app een unieke magisch vensterfunctie, waarmee u bijzondere verhalen en verrassende details kunt ontdekken over de collectie van het Rijksmuseum en het gebouw. Deze app maakt van uw smartphone afwisselend een vergrootglas, een verrekijker, een tijdmachine, een infrarood-apparaat, een schetsvel, of een toverstaf.
- **de app ter plaatse downloaden via het gratis wifinetwerk van het Rijksmuseum. Voor € 1,50** kunt u in het museum een hoofdtelefoon aanschaffen. Bent u niet in het bezit van een smartphone, dan zijn er in het Rijksmuseum huurapparaten beschikbaar.

U kunt het Rijksmuseum tussendoor verlaten en op dezelfde dag met uw toegangkaart eenmalig terugkomen.

Bijdrage:

Bijdrage per deelnemer met Museum- of Vereniging Rembrandtkaart: € 20,- p.p.

Geen Museum- of Vereniging Rembrandtkaart: dan is de bijdrage € 35,- p.p.

Gelieve de bijdrage bij vooruitbetaling over te maken naar bankrekeningnummer 587345 t.n.v. Penningmeester Delfia Batavorum onder vermelding van: Rijksmuseum.

Aanmelden:

Met het volledig ingevulde e-mailformulier dat u vindt op de website van Delfia Batavorum, onder Excursies, vervolgens naar Aankondiging. Gelieve aan te geven: de rondleiding van uw voorkeur met een tweede voorkeur.

Leden van Delfia Batavorum hebben voorrang bij inschrijving. Alleen als u ons niet per e-mail kunt bereiken: tel 015 – 88 93 753. Als u de boodschap achterlaat dan tenminste inspreken: uw volledige naam, telefoonnummer, adres en postcode en tourkeuze.

Lunch

Het Café: Dutch Design en Hollands assortiment, gelegen in het Atrium van het Rijksmuseum, biedt een geweldig uitzicht op de Passage. Er is een kleine kaart met een Hollands assortiment koekjes en zoete en hartige taartjes, soep en sandwiches.

De excursie wordt begeleid door Peter v Tijn.

Huis De Witte Roos (winnaar Le Comte prijs 2012)

- **Datum:** zaterdagochtend 2 november 2013
- **Tijd:** 10.30 uur, 11.30 uur of 12.30 uur
- **Locatie:** Oude Delft 73, Delft
- **Kosten:** € 6,- p.p.

De excursie is een vervolg op de lezing van 15 oktober 2013. U kunt dan met eigen ogen de bijzondere zaken in ogenschouw nemen. De excursie wordt voorafgegaan door een korte inleiding.

Wat gaan wij daarna zien?

- Wandbespanning: in 2012 werd voor de voorzaal een (tweede) proefbaan besteld: een gegaufreerd patroon (geperst patroon in doek) vervaardigd door een Italiaanse wever en gegaufreerd in Frankrijk. Het werd door Frans Hazenbosch aaneengenaaid en op de tengels aangebracht.
- Van der Mandelekamer: de tweede kamer in het voorhuis heeft de naam Van der Mandelekamer gekregen, vanwege het genereuze bedrag dat de Van der Mandelestichting (www.vandermandele.org) beschikbaar stelde. Het stucwerk, zoals het empireornament en het rococostucwerk, werd volledig hersteld evenals de haardpartij.
- Timmerwerk: in de loop van 2011 en 2012 zijn omvangrijke bouwkundige werkzaamheden uitgevoerd, onder andere aan deuren, vloeren, lambrisering, schouwen enzovoort.

Bijdrage:

Bijdrage per deelnemer € 6,- p.p.

Gelieve de bijdrage bij vooruitbetaling over te maken naar bankrekeningnummer 587345 t.n.v. Penningmeester Delfia Batavorum onder vermelding van: De Witte Roos

Aanmelden:

Er kunnen maximaal drie groepen van elk maximaal tien (10) bezoekers worden geformeerd. De groepen starten opeenvolgend om 10.30 uur, 11.30 uur en 12.30 uur. Op basis van de volgorde van aanmelding per e-mail worden door de excursiecommissie (in principe) de groepen samengesteld.

Met het volledig ingevulde e-mailformulier dat u vindt op de website van Delfia Batavorum, onder Excursies, vervolgens naar Aankondiging.

Leden van Delfia Batavorum hebben voorrang bij inschrijving. Alleen als u ons niet per e-mail kunt bereiken: tel [015 – 88 93 753](tel:015-8893753). Als u de boodschap achterlaat dan tenminste inspreken: uw volledige naam, telefoonnummer, adres en postcode.

De excursie wordt begeleid door Peter D van Tijn.

Oproep ideeën excursies

Leden van Delfia Batavorum kunnen ook voor het komend jaar ideeën indienen voor mogelijke bestemmingen van excursies.

De Excursiecommissie neemt ze mee bij het samenstellen van het jaarplan 2014.

Commissie Behoud Stadsschoon

Kunst in de stad

Nieuw voor de Commissie Behoud Stadsschoon: ineens was daar een gigantisch grote muurversiering in de Bonte Ossteeg, het korte straatje tussen Markt en Voldersgracht. Ons was niets gevraagd, maar dat komt vaker voor. Wij vragen ons af waarom de gemeente discussies met betrekking tot de beslissingen over 'kunst in de openbare ruimte' niet breder wil voeren. Er wordt, althans in dit geval, zelfs geen omgevingsvergunning voor aangevraagd, terwijl dat voor een keramische decoratie in de Hamtunnel (voor fietsers en voetgangers) wel werd gedaan. De Commissie Behoud Stadsschoon zou er wel een discussie over willen hebben.

Delfts blauw in de openbare ruimte: is dit wat we willen?

Op verzoek van de gemeente Delft heeft de Amsterdamse kunstenaar Hugo Kaagman een gevel in de Bonte Ossteeg aangekleed met een grote Delfts blauwe 'lap'. De gevel is de westelijke zijmuur van het

pand Markt 20/22, een rijksmonument. Op de begane grond is een café gevestigd. De lap is natuurlijk geen lap, maar een wit geverfd vlak op een gestucte laag, met daarop in blauwe verf allerhande decoratie. De diepere bedoeling achter deze acties is: de graffiti op deze muur aan het oog onttrekken. Nu heeft dus vroegere graffiti-spuiter Kaagman hier nieuwe ‘graffiti’ mogen maken. Want zo kun je het ook noemen.

Het werk van Hugo Kaagman in de Bonte Ossteeg

Het geheel wordt aanprezen als kunst of kunstwerk en daarmee belandden wij direct in een flinke discussie. Wat is kunst? Wat is kitsch? Is Delfts blauw kunst? Of is het in principe gewoon decoratie op (antieke) gebruiksvoorwerpen van porselein of aardewerk?

En, volgende vraag: waarom wil de gemeente muren van huizen verstoppen achter grote vlakken met verf, die normaal gesproken nooit zo op monumenten zouden mogen worden aangebracht? Waarom zijn de welstandseisen voor gevelreclame hier ineens niet meer van toepassing? Reclame maken voor pakweg een biermerk zou op deze manier niet mogen.

Rijksmonument

Als Commissie Behoud Stadsschoon weten wij niet beter of de eigenaar van een pand, dat rijksmonument of gemeentelijk monument is, heeft toestemming nodig als er een andere kleur wordt aangebracht. Een andere kleur mag, maar dan komt de welstandscommissie om een hoekje kijken. Of alle huiseigenaren zich braaf aan deze ‘meldplicht’ houden is een andere vraag, maar daar gaat het nu niet om.

Ook het andere hoekpand bij de Bonte Ossteeg is een rijksmonument. Daar is nog niets gebeurd, alhoewel de kunstenaar ook voor die gevel een voorstel had gedaan. Wel is het elektriciteitskastje dat hier staat veranderd in een Delfts blauwe bonbondoo.

Het kan zijn dat er voor het wijzigen van deze gevelwanden geen omgevingsvergunning nodig is. Dat komt – terecht of onterecht – vaker voor. De Delfts blauwe lantaarnpalen op het Agathaplein waren er ook van de ene op de andere dag, onder het mom van kunstwerk. Een aanvraag of een vergunningver-

lening hebben we bij de verplichte gemeentelijke publicaties nooit gezien. Toch is dat niet vanzelfsprekend.

De afgelopen maanden was er wèl **zo'n aanvraag** voor het aanbrengen van een keramisch kunstwerk in de Hamtunnel. Hugo Kaagman zelf – vroeger een graffiti-spuiter; hij noemt zich **de 'stencil king' en 'de koning van de kopie'** – is zich overigens wel bewust van **'wel of geen vergunning'**. 'Als het met de vergunningen lukt komt er een vervolg', zegt hij in een interview met een redacteur communicatie gemeente Delft, Digitale Nieuwsbrief Binnenstad.

Welstand en monumenten

De Commissie Welstand en Monumenten heeft zich intussen wèl met de nieuwe status voor de Bonte Ossteeg bezig gehouden, in collegiaal overleg. Dat is een soort brainstorm tussen ambtenaren of vakgenoten onderling. De Commissie Welstand was positief over het Delfts blauwe patroon op de gestucte laag van Markt 20/22. Echter, een deel van die muur is metselwerk. Daar mag pas Delfts blauw op komen als die muur eerst wordt gepleisterd. Dat zou goed zijn, want het metselwerk is in matige staat. Op een pleisterlaag mag ook wel een drie dimensionale Delfts blauwe koe komen. Zomaar Delfts blauwe elementen aanbrengen op het metselwerk mag niet, zegt Welstand. Dan worden **ineens 'monumentale waarden'** geschaad.

Op het metselwerk van het pand op de andere hoek van de steeg mag daarom geen Delfts blauw worden aangebracht. Het is in te goede staat om te pleisteren. Hooguit mogen er Delfts blauwe dingetjes in de voegen worden geschroefd. Dat weer wel.

Dit was Kaagmans ontwerp voor de Bonte Ossteeg.

Spuitbussen

Hugo Kaagman werkt nog steeds met spuitbussen met verf. Hij maakt eerst sjablonen, waarin de figuren worden uitgesneden. Die worden tegen de witte wand gezet en bespoten. Oorspronkelijk had een in Delft wonende kunstenares, Nan **McClain**, **het plan opgevat als 'stadslab'** de steeg met haar ontwerpen aan te kleden. Zij vond de steeg onaantrekkelijk en wilde hem onder handen nemen.

Waarom het Kaagman werd is ons niet bekend. Hij deed mee aan de Delftse keramiekuitwisseling met de Chinese stad Jingdezhen en aan de Prinsenhof tentoonstelling Delfts blauw, kunst of kitsch. Dat hij misschien kitsch maakt, deert hem niet, en het is ook niet als grap of understatement bedoeld. Hij zegt dat hij zich laat inspireren door antieke Arabische tegelwanden in paleizen en moskeeën. Maar waar die fascinatie oproepen, word je van Kaagmans werk **niet warm of koud. De discussie 'is het kunst of is het kitsch'**, doet trouwens ook niet ter zake. Er zijn kunstenaars die superkitsch maken, zoals de Amerikaan Jeff Koons, die toch verrassen. In de Bonte Ossteeg is het meer een kwestie van onaangenaam verrast zijn. Zo van: wat doet dat hier?

Willen we dit?

Voor Delfia Batavorum en voor de Commissie Behoud Stadsschoon geldt voor alles: wij willen het standsschoon bewaken, hoe doen we dat?

Zelfs als er wel een vergunning was aangevraagd, dan was er nauwelijks nog iets tegen te doen.

Vergunningverlening is een bijna automatisch proces, tenzij de aanvraag in strijd is met bestemmingsplannen e.d.

Wij zouden wel discussie willen over de vraag:

- Is dit wat we met de binnenstad willen?
- Krijgen we hiermee de hoogwaardige kwaliteit, die toeristen aantrekt?
- Waarom mag een muur niet gewoon een muur zijn?
- Delfts blauw was iets voor binnenshuis. Waarom moet het nu zo dominant in de openbare ruimte aanwezig zijn?
- Mag dit nu op de muur van een huis alleen omdat het kunst is?
- Waarom is dit mooier dan graffiti? Of mag graffiti nu ook?

Wij zijn benieuwd naar ieders mening hierover! Laat het ons weten. Dat kan ook via de website of twitter @delfiabatavorum.

Boeken

Van stadswal naar tunneldak, de geschiedenis van molen De Roos

- **Auteur: Aart Struijk**
- **Prijs: € 9,95**

Het boek gaat over de enig overgebleven molen van Delft: korenmolen De Roos. De auteur overhandigde het boek op 4 september j.l. aan Milène Junius, wethouder van Cultuur. Dit vond plaats tijdens het officiële moment van overdracht van de molen door ProRail aan de Vereniging De Hollandsche Molen, de eigenaar van de molen.

In de afgelopen jaren zijn voor de aanleg van een nieuwe spoortunnel ingrijpende werkzaamheden uitgevoerd rondom de molen. De voorganger van De Roos is ooit gebouwd op een rondeel van de stadswal en in 2012 is de molen geplaatst op het betonnen dak van de tunnel. Molen De Roos is de enige molen in Nederland met een zeskantige stenen onderbouw, terwijl de bovenbouw vanaf de stelling rond is. Het molenaarshuis is later om de molen heen gebouwd, gefundeerd op de muren van het middeleeuwse rondeel. Deze combinatie maakt het molencomplex uniek in Nederland.

Enkele jaren geleden is begonnen met de bouw van een spoortunnel, die het spoorviaduct zal vervangen en die precies onder De Roos door gaat lopen. De molen moest op zijn oorspronkelijke plaats blijven staan, en daarom werd besloten om hem op het dak van de tunnel te plaatsen. Daarvoor werd de molen in 2012 enige tijd omhoog gebracht en later weer neergelaten. In die tussentijd kregen archeologen van de gemeente Delft een unieke kans om onder de molen onderzoek te doen. Zij deden een groot aantal bijzondere vondsten en kregen antwoord op vele vragen. In het boek zijn hun bevindingen in een apart hoofdstuk beschreven.

Lustrum Delfia Batavorum in 2015: hulp gevraagd!

Eind 2015 bestaat onze vereniging 80 jaar! Dat gaan we vieren met een breed aanbod van activiteiten voor zowel de leden, andere geïnteresseerde Delftse inwoners en de Delftse scholen. 2015 zal in het teken staan van de nieuw te verschijnen publicatie *Stadsgeschiedenis van Delft* en daar zal ons lustrum naadloos op aansluiten.

Nu al is het bestuur druk bezig allerlei plannen te bedenken. Zo denken we aan een uitvoering van een historisch toneelstuk, een spetterende feestavond, excursies naar boeiende Delftse bestemmingen, stadswandelingen en boottochten en een historisch filmprogramma.

Heeft u ook goede ideeën en wilt u ons helpen om de plannen verder te onderzoeken en uit te werken? Dan bent u van harte welkom! Stuur een mail naar de voorzitter van de lustrumcommissie, Irene Jacobs, via ibjacobs@planet.nl

Nieuwe leden

Aantal: 30

Het grote aantal nieuwe leden heeft ongetwijfeld te maken met de publicatie van de schitterende *Canon van Delft*. In volgorde van binnenkomst stellen wij de nieuwe leden aan u voor:

- Mw. C. Droppert
- Dhr. H. Bunnik
- Dhr. en mw. C. Spaans
- Dhr. en mw. N. van Drimmelen
- Mw. T. Bot
- Dhr. J.D. van der Mast
- Mw. en dhr. M. Warman
- Mw. M Visser
- Mw. M. Bonnet
- Mw. A. Bakker-Meijer
- Mw. R. Bracco Gartner-**'t Mannetje**
- Mw. A. van den Tol
- Mw. A. Berenschot
- Dhr. B. van Velthoven
- Dhr. H.J.J. Bosveld
- Mw. M. Westra-Lenselink
- Mw. A.C. Mulder
- Dhr. J.C. Peters
- Dhr. H.T.C.J. van der Well
- Dhr. M. Wiegman
- Dhr. en mw. B.A.M van Dongen
- Dhr. L. Docters van Leeuwen
- Dhr. J. Pronk
- Mw. A.E. Heijmans
- Dhr. H.J. Verschoor
- Mw. I. Wegener

Alle nieuwe leden: van harte welkom in onze vereniging!

Van de ledenadministratie

Het ledenadministratieprogramma is aangepast aan de mogelijkheid om een keuze in de verzending van de nieuwsbrief te maken: of per post of per e-mail. Aangezien het drukken en het verzenden van de nieuwsbrief per post een kostbare zaak is, zullen wij u volgend jaar de vraag voorleggen of u de nieuwsbrief nog op deze wijze wenst te ontvangen. Komt er geen reactie dan gaan we er van uit dat verspreiding per e-mail, voor die leden waarvan wij het e-mailadres kennen, volstaat.

Delfia op Twitter

Wilt u ook tussen de nieuwsbrieven door op de hoogte blijven van onze activiteiten en bijvoorbeeld van **nieuwe publicaties op onze website**? **Meld u dan aan als 'volger' op ons account**. U vindt ons op Twitter via @delfiabatavorum. Daar hebben we inmiddels al ruim 100 volgers!